N°. 3500. **DE TIJD.** 1858.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

MAANDAG 8 NOVEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 6 November.

Onze lezers zullen 't zich herinneren, dat in den loop van dit jaar de Jansenist, zich noemende Aartsbisschop van Utrecht, J. van Santen, overleden is. Zijne schismatieke volgelingen hebben 't durven bestaan, om na zijnen dood, middelerwijl de zetel van Utrecht wettiglijk is aangevuld, en 't laatste voorwendsel vervallen is, waarop zij vroeger hunne gedragingen trachtten te verschoonen, eenen nieuwen schismatieken aartsbisschop te kiezen en te wijden in den persoon van Henricus Loos. Deze heeft, gelijk zijne afvallige voorgangers dat gewoon waren te doen, de stoutheid gehad, om van het gebeurde kennis te geven aan den Paus met verzoek om zijn' apostolischen zegen. Het is moeijelijk te zeggen wat in deze zoo hoogst gewigtige zaak ons meer treft, of de onbeschaamheid, die beleefdheid voorwendt en met der daad het opperhoofd der Kerk tart, of de verblindheid, die er eenige weinigen toe brengt, om, afgevallen van de Katholieke waarheid, de heiligste regten en pligten met voeten te treden. Intusschen, het schrijven van Henricus Loos heeft niet nagelaten de verdiende bestraffing te ondergaan. Z. H. Pius IX heeft die toegediend in het onderstaand gewigtig stuk, gerigt aan de Katholieken van Nederland, dat wij getracht hebben zoo trouw mogelijk in onze taal uit het latijn over te brengen.

Aan al onze beminde Katholieke zonen, die in Nederland verblijven.

Paus PIUS IX.

Beminde zonen, u zij zaligheid en apostolischen zegen! Het is u allen bekend, beminde zonen, dat de beruchte Joannes van Santen overleden is, welke van de Utrechtsche schismatieken in allezins misdadigen overmoed tegen alle regt en bevoegdheid aartsbisschop was genoemd en gewijd, en welke dien ten gevolge, met die hem kozen en die hem wijdden, door onzen voorganger Leo XII, zaliger gedachtenis, met de strengste censuren beladen en van alle bisschoppelijke ambtsbediening geïnterdiceerd was. Maar toen deze was gestorven, hebben dezelfde Utrechtenaren, in hunne verhardheid voortgaande, onlangs Henricus Loos in zijne plaats gesteld, die niet geaarzeld heeft Ons zijne keus en zijne konsekratie op de onbeschaamdste wijze ter kennis te brengen, door middel van een brief, gedagteekend van den 4n dezer, geschreven op die listige en bedriegelijke wijze, waardoor hij de gebruikelijke kunstgrepen van zijne soortgelijke voorgangers nabootst en het bestaat, Ons óf te misleiden óf in te nemen. Immers, hij betuigt met hoffelijke en berekende bewoordingen zijne onderdanigheid jegens Onzen Heiligen Stoel, zijne vereering van Onzen persoon en vraagt van Ons den Apostolischen zegen. Maar middelerwijl hij Ons door ijdele woorden vleit, treedt hij door daden de regten van den Apostolischen Stoel met de voeten, verbreekt hij openbaarlijk de voorschriften der kanonieke wetten, smaadt en vertreedt hij boosaardiglijk de eerwaardige tucht der Kerk, en minacht hij op tartende wijze de straffen, die zoo dikwerf om dezelfde oorzaak tegen zijns gelijken zijn uitgesproken.

Wij zouden derhalve aan het Apostolisch ambt, dat wij onwaardig bekleeden, te zeer te kort schijnen te blijven, indien wij de misdaad van Henricus en van die hem in de misdaad bijstonden en hulp bragten, stilzwijgend en ongestraft lieten voorbijgaan. Wij verheffen daarom van deze Apostolische hoogte Onze stem, naar het voorschrift: „*roep en houd niet op te roepen*". En aan U, beminde zonen, voor wiens aanschijn deze onwaardige zaken, zeker niet zonder uwe verfoeijing, zijn gebeurd, en aan de gansche Kerk verklaren en bepalen Wij, krachtens het Ons van God gegeven gezag, deze keus van denzelfden Henricus Loos tot Aartsbisschop van Utrecht ongeoorloofd, ongeldig en van geener waarde, en zijne konsekratie wederregtelijk en heiligschendend, terwijl Wij hem met al degenen, die óf aan zijne keus óf aan zijne konsekratie te eeniger wijze, door daad, raad, of toestemming deel hebben genomen exkommuniceeren, en Wij gebieden ten strengste dat zij van alle Katholieken, maar vooral van U, beminde zonen, voor geëxkommuniceerd worden gehouden. Daarenboven wete Henricus Loos, dat hij, wil hij geene nieuwe straffen inloopen, zich moet onthouden van alle handelingen, die tot de bisschoppelijke regtsmagt of tot de bisschoppelijke orde behooren. Waarom het hem nooit geoorloofd zal zijn het heilig Chrisma te wijden, de heilige Sakramenten des Vormsels en des Priesterschaps toe te dienen, iemand te belasten met zielenzorg, of iets anders te verrigten van al hetgeen behoort of tot de bisschoppelijke orde, die hij niet mag uitoefenen, of tot de bisschoppelijke regtsmagt, die hem geheel ontbreekt.

De onverbreekbare éénheid van de Katholieke Kerk, de opperste en ontwijfelbare magt van dezen Apostolischen Stoel, de ijver om de heilige wetten en de kerkelijke tucht te handhaven tegen de aanslagen van de stichters van nieuwigheden, hebben ons gebragt tot deze bestraffing van Henricus Loos en zijne medestanders. Hoeveel liever zouden wij hen, indien zij tot inkeer gekomen, berouwhebbend over hetgeen zij misdeden, ophielden het ongenaaide kleed van Christus te verscheuren, met apostolische genaden overladen! Met welke blijdschap zouden wij ons in den Heer verheugen, indien het ons gebeuren mogt de van den schaapstal afgewekene schapen terug te brengen en de doodelijke kwalen, waaraan zij lijden, te genezen. Wij smeken den genadigen Vader der barmhartigheden nederig, dringend en onophoudelijk, en gij, beminde zonen, houdt nooit op met vurige gebeden van Hem te smeken, dat Hij gelieve den geest der Utrechtsche schismatieken door zijne hemelsche genade te verlichten, hun halstarrigen wil te buigen, en hun versteend hart te verteederen, en hen te bewegen om de Katholieke waarheid te omhelzen.

Wandelt gijlieden inmiddels als zonen des lichts, en gaat voort in uwen ijver met dagelijks meer blijk te geven van uw geloof, en uwe godsvrucht en van uwe liefde tot — eerbied voor — en aanhankelijkheid aan dezen heiligen Stoel, opdat Wij langs dezen weg over de zware zorgen en lasten, Ons door de ongehoorzaamheid van wederspannigen berokkend, mogen worden getroost door de gedachte aan uwe godsdienstigheid en onderwerping. En op dat gij Ons dien troost met nog meer ijver zoudt schenken, zoo noodigen wij u daartoe uit met dienzelfden apostolischen zegen, welken wij u als een voorbode van alle hemelsche gaven, en als het onderpand van onze uitnemende vaderlijke genegenheid jegens U, Beminde zonen, uit het innigst gevoel des harten, liefderijk verleenen.

Gegeven te Rome, bij St.-Pieter, onder den Visschersring, den 21 Oktober 1858, het dertiende jaar van Onze Pausselijke Regering.

Bij het onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal van het ontwerp van wet tot regeling van het koloniaal batig slot over 1856, zijn onderscheidene bedenkingen geopperd en vele vragen gedaan, ten aanzien van het koloniaal beheer. Zoo is o. a. ter sprake gebragt de onverschilligheid van den Raad van Ned. Indië; — de aanleg van spoorwegen op Java; — de stoompakketvaart; — de omloop van goevernementspapier in Indië; — het stelsel der koffijveilingen; — de wijze van voorstorting in 's lands kas der gelden, voortvloeijende uit veilingen van goevernementsprodukten, enz.

Wijders is aangedrongen op eene herziening van het drukpersreglement bij de wet; — op eene naauwkeurige afscheiding der uitgaven voor kultures van de overige kosten der Indische huishouding; — op eene indiening aan de Kamer van het rapport der kommissie, die met het onderzoek van den stand van zaken omtrent de suikerkultuur belast is geweest; — op eene trapsgewijze, maar geregeld en krachtig voortgaande afschaffing der assurantie op goevernements-produkten; — en op eene vermindering van het loon der makelaars voor koffij en suiker.

Verder is er gevraagd of er reeds voorbereidende maatregelen zijn genomen, ter uitvoering der ordonnantie van den goeverneur-generaal van N. Indië van 31 Mei 1858, volgens welke, één jaar na de afkondiging van dat stuk, 16 havens op Borneo, 2 op de Westkust van Sumatra en 1 in de Z. en O. afdeeling van Borneo, voor den algemeenen handel, zoowel wat invoer als uitvoer betreft, worden opengesteld; — en zijn inlichtingen verzocht ten opzigte der werking van de nieuwe bepalingen tot herstel van het muntwezen in Ned. Indië.

Met genoegen heeft men gezien het gevoelen van den minister van Koloniën, om de theekultuur, na den afloop der voorhande kontrakten geheel aan eigen krachten overlaten; en het stelsel der Regering van openbare uitbesteding, ook voor zooveel het vervoer van produkten in Indië betreft.

Het eindcijfer der Indische begrooting voor 1858 (dat 17 millioen meer beloopt dan in 1848) heeft verbazing, ja zelfs schrik verwekt.

Onze Leidsche korrespondent schrijft ons:

„Dezer dage vond ik in 't Augustus-nommer van het tijdschrift *de Vereeniging*, red. Ds. *Heldring*, een stuk, getiteld: *de Nederd. Herv. gemeente te Leijden*, waarin aangaande den toestand der gemeente, eenige belangrijke bijzonderheden worden medegedeeld, die, ofschoon van een ander standpunt dien toestand beschouwend, toch grootendeels de waarheid van mijne in der tijd opgenomen korrespondentie-artikels staven. Op twee zaken wordt gewezen; 1. de geringschatting van de dienst der leeraren; 2. de vermindering der kollekten.

„Wat het eerste betreft wordt gezegd: „over het algemeen is het met de opkomst der gemeente bij openbare godsdienstoefeningen treurig gesteld. Wel ziet iedere nieuwe predikant zich doorgaans voor een tijd lang gevolgd, en gebeurt het ook wel, dat een enkele, uit hoofde van uiterlijke gave, dien toeloop behoudt, maar over het algemeen neemt het getal kerkgangers gedurig af, en zoodra beklimt niet bij de dissenters een eenigzins uitstekend woordvoerder den kansel, of eene menigte gaat daarheen. Zoo is het, dat in de Nederd. Herv. kerk, en niet bij eene enkele godsdienstoefening, maar doorgaans, vooral des middags en in de weekbeurten; de geringe opkomst een somber aanzien geeft."

En wat nu de opbrengst der armen-kollekte aangaat; wordt opgegeven, dat zij in het jaar 1838 beliep *f* 11899,04, en in 1856 *f* 8979,39.

„En nu volgt een opmerkelijk verhaal van hetgeen de kerkeraad wedervoer, bij zijne poging om in staat gesteld te worden door eene bijdrage der gemeente tot vervulling der openstaande leeraarsplaats. — Zal men nu nog uw korrespondent van laster betichten.

(*Utr. Ct.*)

Ten bewijze hoe groot het gebrek aan hulponderwijzers is, dient het berigt, dat er op dit oogenblik, in verschillende couranten, in het weekblad *de Wekker* en in het maandschrift *de Nieuwe Bijdragen*, ongeveer honderd aanvragen worden gevonden, tot het bekomen van hulponderwijzers. Kennelijk zijn deze aanvragen nu gedaan in de verwachting, dat er in de vorige week een groot aantal personen acten als hulponderwijzers zullen hebben bekomen. Wij weten ons niet te herinneren, dat er ooit zoo vele aanvragen te gelijk gedaan zijn. Onderscheidene onderwijzers hebben zich sedert geruimen tijd zeer beholpen, en in verschillende openbare scholen ontbreken een of meer hulponderwijzers.

(*Handelsblad.*)

De *Staats-Courant* van heden bevat een besluit van den 28n Oktober 1858, houdende goedkeuring van de statuten der vereeniging tot wering der bedelarij van kinderen te Rotterdam.

Gisteren middag is in het Binnen-Gasthuis ingebragt A. Pepijn, dienstbode, wonende Keizersgracht n°. 692, die in genoemde woning met het schoonmaken der glazen uit de derde verdieping is gevallen, waardoor zij breuk van het regter dijbeen bekomen heeft.

Te Luxemburg is voor eenige dagen overleden de heer Antoine Pescatore, oud lid der Staten-Generaal hier te lande vóór 1830, tot in 1839 lid der kommissie voor het bestuur van het groothertogdom Luxemburg, en in de laatste jaren lid der Kamer van Afgevaardigden.

Z. M. heeft de benoeming van mr. A. Haakma van Roijen, burg. van Bedum, tot sekr. dier gem., met Zijne goedkeuring bekrachtigd.

's GRAVENHAGE, 5 Nov. Morgen zal ten kantore van den bankier, den heer P. J. Landry alhier, de inschrijving geopend worden voor de geldleening, ten behoeve der doorgraving van de landengte van Suez.

ROTTERDAM, 5 Nov. Heden morgen is voor het eerst een trein van den Nederl. Rijnspoorweg tot aan het op te rigten hulpstation doorgereden en derhalve de nieuw gebouwde ijzeren draaibrug over het zoogenaamde Boerengat gepasseerd. Tot tweemalen heeft dit met het beste gevolg plaats gehad.

SOMMELSDIJK, 4 Nov. De Paarden- en Beestenmarkt was ruim bezet, de handel was vrij levendig, doch de prijzen waren laag.

's HERTOGENBOSCH, 3 Nov. In de afgeloopen week zijn alhier voor den inspekteur van het lager onderwijs. jhr. mr. J. B. Verheijen en drie heeren schoolopzieners in Noord-Brabant, de examens gehouden van hoofdonderwijzers, hulponderwijzers, enz. De uitslag van die examens is, dat zich hebben aangemeld 4 kandidaten tot hoofdonderwijzers, die allen zijn afgewezen; 21 als hulponderwijzers, toegelaten 14, afgewezen 7; 1 voor de wiskunde, art. 72 der wet, afgewezen; 6 idem, art. 1 der wet, 4 toegelaten, 2 afgewezen; 2 de levende talen, art. 72, beide afgewezen; 16 idem, art. I der wet, 8 toegelaten, 8 afgewezen; 2 hoofdonderwijzeressen, beide toegelaten; 21 hulponderwijzeressen, 16 toegelaten, 5 afgew.; 4 huisonderwijzeressen, 2 toegelaten, 2 afgew.; 12 voor de levende talen, art. 1 der wet, 8 toegelaten, 4 afgew.

COEVORDEN, 4 Nov. Twee landlieden beproefden, bij gelegenheid dat zij van de markt huiswaarts keerden, wie het hardst kon rijden. Een meisje van 16 jaar had het ongeluk onder de wielen te geraken, met het allernoodlottigst gevolg, dat het eene been zoodanig is verbrijzeld, dat het vermoedelijk geamputeerd zal moeten worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 Nov. Het merkwaardigste politiek nieuws, dat in de dagbladen van heden voorkomt, is een artikel in den *Constitutionnel*, betreffende de reorganizatie der Donauvorstendommen. Daarin komt uit, dat al de pogingen van den heer Hubner zijn afgestuit tegen de vasthoudendheid van lord Cowley en graaf Walewski, en dat op het voorstel des heeren von Kisseleff de konferentie besloten heeft, dat de Weener akte, gesteld door Oostenrijk, Wurtemberg, Beijeren en Turkijë niet zou worden uitgevoerd, alvorens de Europeesche kommissie te Galatz hare werkzaamheden hebbe voltooid en er een volkomene eenstemmigheid tusschen de onderteekenaars van het traktaat van 30 Maart besta.

— Uit Portugal wordt gemeld, dat Koningin Viktoria een eigenhandigen brief heeft geschreven aan den Koning, waarin hij verzocht werd de onwaardige vervolging tegen de Zusters van Liefde te doen ophouden. Die brief moet aan het hof van Lissabon veel indruk hebben gemaakt, en algemeen roemt men deze edele daad van de Engelsche vorstin, die zoo treffend afsteekt bij den onbezonnen ijver van sommige Protestantsche dagbladschrijvers in haar land, welke nu van het hoofd hunner Kerk zulk een gevoelige les ontvangen.

— Men heeft beweerd, dat het goevernement niet voornemens was het stelsel der vrije immigratie van negers te laten varen; integendeel, lord Cowley heeft op officiëele wijze het Engelsche kabinet kennis gegeven, dat de Keizer daartoe zal overgaan, en dat de reeders geen verder verlof hebben om hun bedrijf voort te zetten, dan in zoo verre dit dient om de aangevangen zaken ten einde te brengen. De minister zal een ander middel te baat nemen om werklieden voor de Fransche koloniën te verkrijgen.

— De *Patrie* behelst een belangrijke verklaring. Sommige dagbladen hebben doen uitkomen, dat wanneer de heer de Montalembert door een geregtelijk vonnis mogt getroffen worden, dan op den beroemden schrijver de veiligheidswet van 27 Februarij dezes jaars toepasselijk zou worden gemaakt. Maar de *Patrie* beweert, dat de wet de strekking niet heeft, welke men er aan toeschrijft, en zij alleen is uitgevaardigd bij uitzondering en tijdens oogenblikken van krizis tegen de vijanden der maatschappij en niet tegen de bestrijders van het goevernement, en dat alzoo de in den politieken toestand ontstane veranderingen, onder de tegenwoordige administratie, de hoop geven dat zij niet zal worden toegepast.

— Zoo als gemeld werd, is een Amerikaansch oorlogsfregat de Dardanellen doorgevaren, zonder daartoe van het Turksche goevernement verlof te hebben verkregen. De kommandant er van zou verklaard hebben, dat hij als officier der Vereenigde Staten zich niet behoefde te storen aan de bepalingen, vastgesteld door de Europeesche mogendheden, ten aanzien der vrije vaart op zeeën en kanalen. De *Patrie* wil, dat dit feit een verkrachting van het Parijsche traktaat is, en de Porte deswege verantwoordelijk moet gesteld worden.

— Eergisteren overleed alhier de graaf Valentijn Esterhazy, Oostenrijksch gezant bij het hof van Petersburg. Den 5n zal het stoffelijk overschot in de kerk *de la Madelaine* worden bijgezet. De overledene behoort tot een der aanzienlijkste en rijkste geslachten van den Oostenrijkschen Staat. Geen enkel adellijk geslacht des rijks bezit zoo vele kasteelen, heerlijkheden in Hongarijë, Beijeren en andere landen. Reeds ten jare 1421 voerde dit geslacht den titel van Baron en dien van Prins van het keizerrijk sedert 1687.

— Onder de dertien lijnen, zoo leest men in een korrespondentie van den *Nord*, waar langs de Russische handels- en zeevaartmaatschappij een geregelde dienst wil openen, is er een die waarschijnlijk op de Europeesche politiek van veel invloed zal zijn, namelijk de lijn van Odessa naar Konstantinopel, Triëst en Marseille, waardoor Ruslands werkdadigheid en invloed in de Middellandsche en Adreatische zeeën zullen doordringen, en welke zeeën als bestemd zijn om nog in den tegenwoordigen tijd de schouwplaats van groote gebeurtenissen te worden. Frankrijk is geheel met Rusland in overeenstemming om aan die zijde zijn marine meer te ontwikkelen. Zou dit nu de reden zijn, welke het Engelsch ministerie er toe leidt om het werk van het Kongres te Parijs te verloochenen? Meermalen heeft de Londensche pers, vóór den oorlog in de Krim, gezegd dat Rusland uit het middenpunt der Europeesche zaken verwijderd, in Azië teruggedrongen en zijn marine vernietigd worden zou. — En na verloop van twee en een half jaar dat het Parijsche traktaat onderteekend werd, is Rusland meer dan ooit het middenpunt van Europa genaderd.

— Men leest in een Fransch blad het volgende, dat in vollen ernst door dat blad aan zijne lezers wordt opgedischt:

„Een Duitsch wetenschappelijk tijdschrift schrijft, dat onder de vele merkwaardigheden, welke de heer Grusselbach, professor in de scheikunde te Stokholm bezit, een kleine slang wordt gevonden, die hard en koud als marmer, in een oogwenk, wanneer men ze met een prikkelend water, door den geleerden professor bereid, besproeit, springlevend wordt, en als ze was toen men haar zes jaren geleden ving.

„Uit dit feit blijkt, dat door den heer Grusselbach het middel is gevonden om de slang naar verkiezing te verstijven en weder vlug te maken.

„Men zegt dat het goevernement van deze waarlijk wonderbare bewerking kennis hebbende verkregen, het voornemen heeft om den eersten den besten ter dood voordeelde er aan te onderwerpen. De misdadiger zou levend aan den geleerden scheikundige worden geleverd, om hem als de kleine slang te verstijven, een paar jaren schijnbaar dood te laten blijven en hem dan door middel zijner prikkelende besproeijing wederom tot het leven op te wekken.

„Mogt die bewerking op den mensch slagen, zooals op de kleine slang, dan is het met de magt van den dood op de menschheid ten einde, en men zal levende menschen kunnen bewaren, gelijk de Egyptenaars eertijds hunne mummies bewaarden. Volgens dat tijdschrift is de bewerking van den professor niets anders dan een trapsgewijze vermindering van de warmte tot een graad, die het individu geheel verstijft, zonder dat eenig nadeel aan de organen wordt berokkend. In dien toestand bestaat er noch leven noch dood, niet anders dan verdooving."

Zoo zou het sprookje van „de schoone slaapster in het bosch" een ware geschiedenis worden.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Nov. De ministers hebben den 3n een grooten kabinetsraad gehouden. Het schijnt dat de hervormings-quæstie het onderwerp der beraadslagingen is geweest.

De zitting is van korten duur geweest en kan slechts gediend hebben om van het plan des heeren Disraëli en Walpole kennis te nemen.

In afwachting dat dit plan algemeen bekend worde, gaan de ministeriëele dagbladen voort met den heer Bright te bestrijden, wiens denkbeelden bij het publiek meer en meer veld schijnen te winnen.

Men verwacht in de aanstaande week een meeting van het komité van *Guildhall Coffeehouse*, 'twelk tegen het einde der vorige zitting het onderzoek der hervormings-quæstie had uitgelokt door een programma, veel overeenkomst hebbende met dat van den heer Bright, doch, hoewel de uitbreiding van het kiesstelsel goedkeurende, geen praktische grenzen had aangegeven en toch niet instemde met het beginsel eener algemeene verkiezing.

Waarschijnlijk zullen in die meeting maatregelen worden beraamd, om de beweging in de komités uit te breiden en een algemeen petitionnement uit te lokken.

— Een vreesselijk ongeluk te Bradfort bewijst, dat heeft Engeland door hun de geneeskunst te ontzeggen, die niet tot doktor zijn gepromoveerd, een nuttige daad verrigt, het tevens den verkoop van geneesmiddelen en vergiften aan reglementen moest onderwerpen. Ziehier het geval: Een handelaar in suikerwerken mengde in zijne bereidingen een geheel onschadelijk poeder; eenige dagen geleden kocht hij bij een drogist daarvan eene zekere hoeveelheid, maar werd niet door den drogist-zelven, die te bed was bediend, maar door een diens kweekelingen, wien de drogist de doos aanwees, waarin het gevraagde was. De jongeling vergiste zich en gaf den kooper 12 pond rattenkruid in plaats van het begeerde poeder. Eenige dagen later ondergingen meer dan honderd acht en zestig personen vreeselijke folteringen en vijftien hunner zijn bereids aan de uitwerkselen van het vergift overleden.

De bezorgdheid wegens die vergifting duurt te Bradfort en omstreken voort. De apothekersbediende, die van dit ongeluk de oorzaak is, bevindt zich in verzekerde bewaring.

— In Valentia schijnen de peilingen afgeloopen te zijn, zoodat men waarschijnlijk in staat zal zijn het dikke kabeleinde voor den trans-Atlantischen telegraaf te leggen. Ongeveer twee mijlen van de haven ligt een gevaarlijke rif, de Coastguard Patch genaamd. Bij lage ebbe wordt dit rif slechts door tien vadem water bedekt en ongelukkiger wijze was de *Agamemnon* door tegenwind genoodzaakt, den kabel op dat rif te laten zinken. Mogelijk dat hij op de scherpe kanten beschadigd, en de schade dus daar te zoeken is. Het dikke kabeleinde zal men dieper en op een beteren grond laten zinken. Met dit doel hebben in den laatsten tijd peilingen plaats gehad.

— Te Southampton zijn drie agenten van den Keizer van Marokko aangekomen, met den last om ten behoeve van dat rijk hier te lande eenige kanonnen te koopen.

— De aanleiding van het gerucht, dat Sir Henry Bulwer te Konstantinopel zou in hechtenis zijn genomen, is veroorzaakt door den twist op de straat Pera tusschen de bedienden, die eenige dames van den Harem begeleidden en den neger van den Engelschen ambassadeur, waarvan gisteren melding is gemaakt. Verder schrijft men uit die stad:

„Onlangs werd voor een Muzelmansche regtbank een buitengewone zaak gebragt. Een Armeniër die Muzelman was geworden, eischte van zijne zusters het ouderlijk erfdeel. Deze bestreden zijn eisch met het oud-nationaal gebruik, 'twelk aan het lid eener familie, dat tot het Islamismus overgaat, alle regt op erfenissen in die familie ontzegt. „Maar ik ben wederom Christen geworden," zei de klager. — De kadi of regter, die geduldig de debatten aanhoorde, nam het woord en zeide: „Het Hati-humayoun, of de laatste ordonnantie van Z. H. den Sultan, onzen meester, verbiedt de zuiver burgerlijke of politieke belangen met de geestelijke belangen te vermengen; de klager behoeft slechts door getuigen te bewijzen dat hij werkelijk de broeder dezer vrouwen is en het gedeelte der erfenis, 'twelk hem toekomt, zal hem toegewezen worden. Er waren genoeg getuigen in de regtzaal en de *Ilam* of het vonnis werd ten voordeele van den wederom Christen geworden klager uitgesproken.

„Slechts voor weinige jaren zou zulk een persoon, door voor den regter te verschijnen, zich aan den beul hebben overgeleverd en onthoofd of aan een paal geregen zijn.

„Maar tegenover die daad van geregtigheid en verdraagzaamheid staat een, voor het goevernement der Verhevene Porte, minder vereerend feit. Iedereen heeft de wijze maatregelen goedgekeurd, door den Sultan genomen, om de overdrevene weelde, die ook in zijn paleis heerschte te beteugelen. Maar nu men met de uitvoering daarvan begonnen is, vreest men, dat de onschuldigen voor de schuldigen zullen moeten boeten. De kommissie, ingesteld om de schulden te likwideeren, alle schuldeischers op eene dezelfde lijn stellende, zonder acht er op te geven, dat slechts enkelen aan den hun verweten misslag schuld hebben, wil aan de wet een terugwerkende kracht geven en vervolgens, op de wijze van vele bankroetiers, slechts weinige percenten betalen, 't geen voorwaar noch regtvaardig noch betamelijk is voor een goevernement, dat zich de eer aanmatigt tot hervormingen over te gaan. Er zijn schulden die sinds tien jaren loopen, of van het tijdstip dat de eerste prinsessen der keizerlijke familie gehuwd zijn, wier bruidschat onzaggelijke sommen vereischte.

Nu is 't niet te verwonderen dat de kooplieden hunne waar zoo hoog berekend hebben, daar zij een krediet van tien jaren verleenen, en bovendien betaald werden met een muntpapier, dat in den handel een vierde zijner waarde verliest, terwijl de verkooper zelf hooge intresten moet betalen voor de sommen, die hij

voorschiet. Men zal vragen, waarom zich aan zulk een onzekeren winst te wagen. De reden hiervan is dat een onderdaan, vooral een Christen, den wensch van zijn vorst moeijelijk kan afwijzen, zelfs niet wanneer die zijdelings door hooge officieren van het paleis wordt geopperd.

— *Frazers Magazine* geeft het volgende tafereel van Engelsche gewoonten, naar het leven geschetst:

„Een onzer voornaamste prelaten noodigde een oud vriend, die een plattelands-standplaats in een afgelegene provincie bekleedde, uit om hem te bezoeken in zijne gastvrije woning te Londen. De goede man verscheen omstreeks 5 ure, in de gedachte dat hij dan tegen etenstijd kwam. Zoodra hij gezeten was werd er thee rondgediend. „Wel," dacht de geestelijke, „dat is in allen geval sobertjes; had ik het geweten, dan zou ik vooruit ergens een biefstuk genomen hebben; maar ik kon niet denken dat een bisschop ten 1 ure at. Of is het misschien vastendag?" Hij dronk intusschen thee en zeide niets. Omstreeks half acht werd hem een blaker gebragt en geleidde men hem naar zijne kamer. „Noemen ze dit nu een Londensch leven?" zoo dacht hij bij zich zelven. „Wel ik had het beter te Silverton gehad; daar zou ik op mijn gemak ten 9 ure een karbonnade met een glas bier genuttigd hebben, en ten 10 ure ware ik wel verzadigd en aangenaam in mijn bed gelegen. Hier lijd ik half gebrek, te midden van pracht; ik rammel van den honger en zou even als de boa constrictor mijn deken kunnen verslinden, ha! ha! en dat in een huis waar er alles zoo grootsch uitziet. Wel, fraaije meubelen zullen een man niet dik maken; laat mij het deugdelijk eten en hoû het vergulsel." Op deze wijze voortmijmerende, had hij eindelijk zijne gepluimde slaapmuts op het hoofd gezet en zich regt naar zijn zin in de dekens gewikkeld, alwaar hij, goed van humeur zijnde, zijn leed spoedig vergat en zoo onschuldig als een kind in zijne eerste sluimering viel. Doch ziet, na een poosje, daar gaan al de schellen van het huis aan den gang; er wordt heen en weder geloopen en door een haastig geklop aan zijne deur plotseling ontwaakt, hoort de oude heer de woorden: „Het eten is opgediend, sir!" Verbijsterd weet hij niet meer of het van daag of morgen is; hij kleedt zich in haast weder aan, doch volgens de meest geloofwaardige berigten verscheen hij in een eenigzins *gederangeerd toilet* aan tafel, en wat zijne gedachten betrof in eene soort van nevelachtige onzekerheid, welke dag van de week, welk maal van den dag het was. De nachtblaker, waarmede men hem naar zijne kamer had gebragt, moest dienen om volgens gewoonte zijn toilet voor het diner te kunnen maken. De eenvoudige man begreep dat hij zich moest uitkleeden en naar bed gaan. De bisschop van Londen heeft er denkelijk hartelijk om gelagchen.

— Ook in den *Times* leest men in eene korrespondentie uit Shangaï, dd. 3 Sept. belangrijke bijzonderheden over Japan en de hoofdstad Jeddo. Daaraan is het volgende ontleend:

„Op het oogenblik dat lord Elgin aan de landingsplaats den trap opging, werd door de muziek het volkslied *God save the Queen* gespeeld en Z. Exc. ontvangen door verscheidene personaadjes, die twee degens droegen en hem in een palankijn deden plaats nemen.

„Gedurende de acht dagen van lord Elgins verblijf aan land, zijn al de officieren van het smaldeel in de gelegenheid geweest hem te bezoeken in het gedeelte van een tempel, gelegen op de greus van de wijk der prinsen. Daar tegenover ziet men een straat, die tien mijlen, drie en [illegible] lang, met zaamgedrongen huizen en zeer bevolkt is. Achter dien tempel ligt een groote aristokratische wijk, bewoond door 360 erfelijke Prinsen, waarvan ieder een kleine vorst is; sommigen bezitten in die stad [illegible]zijn huizen, waarvan een enkele 10000 bewoners kan bevatten.

„Aan het einde dier breede lange straat is de buitengracht van het kasteel; die overgaande is men nog steeds in de wijk der Prinsen; maar komt men aan het uiterste er van, dan staat men verstomd bij den aanblik van het schouwspel, 'twelk zich aan het oog vertoont, namelijk een 70 tot 80 ellen breede gracht, tegenover welke een met gras begroeid glacis zich uitbreidt, waarop een van ontzaggelijk groote steenen gebouwde muur zich verheft, beschermd door hooge palissaden en bekroond met ceders, die hunne lange takken wijd en zijd uitspreiden. Van het hoogste punt der sterkten achter het kasteel heeft men voor zich het panorama der groote stad, bevolkt met twee en een half millioen inwoners, en die een oppervlakte beslaat even groot zoo niet grooter dan die van Londen. Men rekent dat alleen het kasteel 40,000 menschen kan bevatten.

„Zindelijkheid schijnt een der eerste karakteristieke hoedanigheden van den Japanner te zijn. Voortdurend ziet men hem zich met de grootste zorgvuldigheid wasschen. Zeer verwonderd waren wij in de eerste dagen, toen wij door de straten wandelden, twee of drie vrouwen voor hare huizen in kuipen te zien zitten, die zich zonder eenige verlegenheid en in tegenwoordigheid der voorbijgangers waschten. Later hoorden wij dat dit een algemeen gebruik was.

„De Japanners zijn een buitengemeen leergierig volk. Er is geen natie ter wereld die meer geneigd is tot verbetering en vooruitgang. 't Is zonderling dat zij, ondanks sommige gebruiken, die tot wilde natiën schijnen te behooren, en hunne onbekendheid met zaken, welke elders algemeen zijn — bij voorbeeld, het steeds „beslaan" hunner paarden met stroo — verscheidene wetenschappen bezitten, waarmede beschaafde volken eeuwenlang onbekend zijn geweest.

„Te Nagasaki zijn, onder anderen, fabrieken, die werktuigen voor een spoorweg zouden kunnen leveren. De officieren der genie hebben verscheidene oorlogsschepen, waarbij drie stoomschepen, onder hunne bevelen. Men is in Japan met den elektrieken telegraaf bekend, met thermometers, barometers, sektanten, enz. Hunne mikroskopen zijn uitmuntend en zeer goedkoop. Er is een spiegelfabriek, wier voortbrengselen weinig voor de Engelsche spiegels onderdoen. Er moet in het land een door de Amerikanen aangelegde spoorweg bestaan. Vele Japanners spreken Hollandsch en Engelsch. Men moet dit land bewonderen als men overweegt dat die vooruitgang slechts van sedert een tiental jaren dagteekent.

„Er zijn in Japan twee Keizers. De een is de geestelijke, de andere de burgerlijke Keizer. De eerste rezideert te Miaco en stamt af van het oude geslacht, 'twelk door de voorouders van den regerenden Keizer onttroond werd. De geestelijke Keizer bemoeit zich volstrekt niet met de administratie van het land; men beschouwt hem eenigerwijs als een goddelijk wezen, en 't is om die reden, dat men elken avond de voorwerpen verbrandt, welke hem gediend hebben, en hij den volgenden dag nieuwe kleedingstukken ontvangt.

„Die vernietiging dient om anderen te beletten zijne kleederen te dragen.

„De regerende Keizer rezideert te Jeddo. Hij wordt gekozen en wel, naar ik meen, door de prinsen; doch stellig durf ik dit niet zeggen. Intusschen volgt de zoon geregeld den vader in het bestuur op, sedert de laatste overheersching.

„Er is mogelijkheid om den stamboom van den geestelijken Keizer, volgens de namen, dagteekeningen en aanwijzing der geslachten, gedurende een tijdsverloop van 2000 jaren te volgen.

„Het land wordt geregeerd door de prinsen, die 's Keizers vassallen zijn; zij moeten met hun gezin zes maanden van het jaar te Jeddo rezideeren. Gedurende de overige zes maanden bezoeken zij hunne Staten, doch zonder hunne gezinnen, die als gijzelaars te Jeddo moeten wonen. Die maatregel heeft ten doel om de prinsen te beletten op het volk een te grooten invloed te erlangen.

„'t Is moeijelijk geweest eenige inlichtingen nopens de militaire organizatie van het rijk te verkrijgen; maar er is geen twijfel dat zij zoo is ingerigt om het goevernement in staat te stellen een aanzienlijke magt bij een te brengen. In Japan zijn talrijke batterijen, die zeer goed bediend worden."

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 5 Nov. De *Zeit* berigt, dat de heer von Manteuffel en zijne kollegaas de zaken niet langer zullen besturen dan tot de benoeming hunner opvolgers. Dat ministeriëel blad bevestigt wijders, dat de prins van Hohenzollern Sigmaringen belast is met de zamenstelling van een nieuw kabinet.

BELGIE.

BRUSSEL 5 Nov. De uitgever van *l'Etoile Belge* te Brussel berigt, dat hij wel voor den regter van instruktie is gedagvaard, maar slechts voor eene overtreding van de wet op de loterijen, hebbende hij in zijn blad eene advertentie van eene niet geautorizeerde loterij opgenomen. De tijding dat de vervolging betrekking zou hebben op het overnemen van gedeelten uit Montalemberts artikelen in *le Correspondant*, is geheel valsch.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 6 November.

ONDERTROUWD (4 Nov.): D. E. Blaaser met E. J. Roer. - G. J. B. Winkelhagen, wed. met M. M. M. Timmerman.

GETROUWD (4 Nov.): S. F. P. Wijnman met W. C. Stodieck. - A. Lehren met D. S. Monk.

BEVALLEN (3 Nov.): J. W. Mölman, geb. Müller, Z. - L. Canter, geb. Emanuel, D — (4 Nov.): P. M. Vogel, geb. van Gurtzgen, dooden Z. - L. H. Boom, geb. Wijndels de Jongh, D. - S. Franco Mendes, geb. Vita Israel, Z.

OVERLEDEN (29 Okt.): H. F. G. Kratzenstein, 63 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 5 Nov. België 2½ pc. 56.87½ p; 4½ pc. 99.75; Metal. 81.62½; Nation. 81.[illegible]½; Spanje 1½ pc. 29.87½; 3 pc. 41.50.

PARIJS, 5 Nov. Rente kont. 4½ pc. 96.—, op tijd 3 pc. 73.05; Credit mobilier 928; Fr.-Oost, Spoorw. 660; Spanje 1½ pc. 30⅝; 3 pc. 42½; Rom. Leening —.

LONDEN, 5 Nov. Cons. 97⅞; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 20⅛; 4½ pc. Peru 92; 3 pc. id. 74; 4½ pc. id. 3 doll. bonds 80, Grenada uitgest. —; id. werkelijke — 5 pc. Venezuela —; 2¼ pc. id. —; 5 pc. Port. 47¼; 3 pc. Spanje 47½; 1½ pc. id. 30½; Amortiz. —; Coupons —; 4½ pc. Russen 103; 5 pc. id. 113½; 2½ pc. Holland 66½; 4 pc. id. 100¾; Illinois Shares 75; id. 7 pc. Oblig. 81; Sardinië 94½; Ecuador 15¼.

WEENEN, 5 Nov. Met. 5 pc. 86.40; Nat. 86.50; Bank Aktiën 988; Noord-Bahn akt. 173; Credit Anst. 245; O.-Fr Spoorw. akt. 269; Saltzb. 90.30; Lomb. Venetiaans. 124 Wissel op Londen 3/m. 10.32; Goud 3 a 4; Zilver —.

BERLIJN, 5 Nov. Stieglitz 5de serie 104; 6de id. 108; Rusland 5 pc. 110⅜; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100⅜, Diskonto 5.

HAMBURG, 5 Nov. Mexikanen 4⅞, Spanje 3 pc. 39; 1½ pc. 29, Rusland 5 pc. —, 4½ pc. —, Vereinsbank 97, Noord-Duits. bank 87, Wissel op Londen kort 13.04¾; 3/m. 13.03½, Amsterd. 35.70, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 5 Nov. Metalliek 5 pc. 80⅜, Spanje 3 pc. 41⅛; 1½ pc. 30, Wissel op Londen 117⅛, Weenen 117¾ Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 5.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		5 NOV. 4½ u.	à		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.				
Nederl. Bank	4 „		„		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63 15/16	„	64 1/16	64
Dito Dito	3 „	75 9/16	„	75¾	75⅝
Dito Dito	4 „	98 1/16	„	98⅛	98 1/16
Amortis. Syndik.	3½ „		„		
Aand. Handel-Maatsch.	4½ „	142⅝	„	143	142⅞
Oost-Ind Leening	4 „		„		
Aand. Holl. Spoorweg.			„		
Leening idem	4½ pCt.		„		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „		„		
Maatschappij van Weld.	4 „		„		
België, Cert. Adm. B. bk	2½ „		„		
Dito bij *Rothschild*	2½ „	53⅛	„		
Frankrijk, Certifikaten	3 „		„		
Spanje, Obligatiën	1½ „	30 1/16	„	30⅛	
Dito	3 „		„		
Dito Binnenl.	3 „	41 3/16	„	41 5/16	41¼
Amortisable Schuld		11	„	11⅛	11 1/16
Bewijzen Coupon		6 3/16	„	6¼	
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*			„		
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	45 15/16	„	46	45 15/16
Dito 1856	3 „	44¾	„		
Dito Uitgestelde		29⅝	„		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	105¾	„	105⅞	
Dito bij idem 1828/1829	5 „	103½	„		
Cert. bij idem 1831/1833	5 „		„		
Dito bij idem 1840	4 „	85¼	„	85 5/16	
Dito bij *Stieglitz*	4 „	85¼	„		
Dito Nieuwe	4 „		„		
Dito 5de Serie	5 „	9[illegible]½			
Dito 1855, 6de Serie	5 „	101 11/16	„	101⅞	101 13/16
Dito adm. te Hamburg	5 „	98⅝	„		
Dito dito te Londen	5 „		„		
Dito dito dito	4½ „	98¼	„		
Inschrijving in Assignat.	6 „	65 11/16	„		
Certifikaten van dito	6 „		„		
Spoorweg Aktiën	5 „	75½	„	75¾	
Polen, Aand. 1835, fl. 500	ƒ	157½	„		
Obligatiën	4 pCt.	81¼	„	81 5/16	
Pruissen, Obligatiën	4½ „		„		
Aandeelen 1854	3½ „	207½	„	208	
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „	79¾	„	80	79¾
Dito dito	4 „		„		
Dito Metalliek	5 „	77 11/16	„	77¾	
Dito Rente Amsterdam	5 „	87 3/16	„	87¼	87¼
Dito Nationale 1854	5 „	77 13/16	„	77 15/16	77 13/16
Dito dito	2½ „	39 7/16	„	39½	
Weener Bank-Aktiën	ƒ	1120	„		
Dito Aand. fl. 250, 1839	„		„		
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.		„		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			„		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 „		„		
Dito bij *Rothschild*	5 „		„		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 „		„		
Dito	3 „		„		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 „		„		
Dito 1839 van £ 100	5 „		„		
Dito 1843 „ £ 100	5 „		„		
Dito 1852	4½ „		„		
Sardinië	5 „		„		
Peru, Geldl. 1854	4½ „		„		
Dito te Parijs			„		
Ecuador, Oblig. 1855	1 „	14[illegible]	„	15⅛	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4¾	[illegible]	„	39⅛	
Dito Uitgestelde	2[illegible]		„		
Grenada, Obligatiën	3[illegible]	18½	„		
Dito Uitgestelde		[illegible]⅝	„	5 13/16	5 13/16
Mexiko dito	3 „		„		
Nrd-Amer., Ph. *Hope en C.* Lr. A	ƒ		„		
Dito dito	„ B „		„		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt		„		
Amerik. Bank-Aktiën			„		
Illinois Spoorweg-Aandeelen			„		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	84⅞	„		
Louisiana	5 „		„		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 „		„		

Handel-Maatschappij kontant 143¼; Russische Spoorweg doorgef. 246; Hypotheek 4½ pCt. 90¼, ½.

Behalve de Aand. Handel-Maats. was in de overige Binnenl. fondsen geene verandering. Van Buitenl. was wederom vraag naar Spaansche en Amortisable, die hooger te plaatsen waren.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 3½ 4 pCt., Diskonto 3½ pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55½	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt 〃	〃 56	〃 Napels	〃 80¼
2/m. Bordeaux . . .	〃 55¼	3/m. Petersburg . .	〃 1.70½
½/m. 〃 . . .	〃 55⅝	6/w. Weenen . . .	〃 111
3/m. Madrid . . .	〃 238	〃 Augsburg . . .	〃 35½
〃 Cadix . . .	〃 240	〃 Frankfort . . .	〃 99
〃 Sevilië . . .	〃 237	2/m. Hamburg . . .	〃 34 13/16
〃 Bilbao . . .	〃 237	Zigt 〃 . . .	〃 35 1/16
〃 Lissabon . . .	〃 40⅞	2/m. Londen	〃 11.60
〃 Porto	〃 40⅞	Zigt 〃	〃 11.67½
2/m. Genua	〃 45¾	Rotterdam	〃 ⅛

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 5 Nov.

Tarwe en Rogge zonder verandering.

Verkocht van Tarwe: 133 ℔ witb. Poolsche *f* 330; 132 ℔ Nassau Dietze *f* 295; 130 ℔ b. Poolsche *f* 290.

Van Rogge: 118 ℔ Petersb. *f* 174; 118 ℔ Archangel *f* 174. 124 ℔ Galatz *f* 178; 125 ℔ Pruissische *f* 187, 188; 124 ℔ dito *f* 182.

Garst in een doen: 114 ℔ Deensche *f* 174.

Haver en Boekweit zonder handel.

SCHIEDAM, 4 Nov. Rogge. Verkocht: 145/2 ℔ Pernau *f* 210 3/m. — Moutwijn *f* 14,—; Jenever *f* 19,50; Amst. Proef *f* 20,75 per Ned vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling *f* 1,— per ketel.

MIDDELBURG, 4 Nov. Tarwe: Puike jarige Zeeuwsche *f* 8,75 a 8,25; Nieuwe *f* 7,75 a 7,25 naar kwaliteit en deugd; puike jarige Walchersche *f* 9,25 a *f* 9,—; mindere *f* 8,75 per mud; puike nieuwe dito *f* 8,25, 8,— a 7,75; mindere *f* 7,50 a *f* 7,25 naar deugd. — Gerst: men kocht de beste Winter *f* 5,30, mindere soorten werden voor *f* 5,— verlaten, Zomer *f* 5,30 gekocht. — Walchersche Witteboonen: puike soort werd op *f* 11,25 a 11,— gehouden; dito Bruineboonen zijn van *f* 11,— tot 11,50 de mud gekocht; dito Paardeboonen zijn *f* 8,— a 8,25 gekocht. — Walchersche Groene Erwten hield men op *f* 11,75, doch koopers boden niet meer dan *f* 11,— a *f* 11,50 de mud; groote dito *f* 13,50 a 13,—; Zeeuwsche dito *f* 10,50 op de kook. — Koolzaad werd in puike soort tot *f* 14,— gekocht. — Raapolie *f* 44,—; Patentolie *f* 46,25; Lijnolie *f* 34,50 per vat op 6 weken, op kontant *f* 1 per vat lager. — Raapkoeken *f* 84 per 10,40 stuks, harde Lijnkoeken *f* 12 per 104 stuks.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 5 Nov. Fortuin, Cornelia, Londen.
HELVOET, 5 Nov. Lepart, Ires, Camillas.

UITGEZEILD:

TEXEL, 5 Nov. Diana (st.), Londen.
HELVOET, 5 Nov. Bruins, Juno, Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 6 November, in lading naar:

Keulen.	H. J. Wilson, Cöln N°. 20.
Duisburg.	J. H. Havens, Twee Gezusters.
Maintz.	J. Hammer, Mainz N°. 3.
Urdingen.	J. v. d. Pluim, Vrouw Elisabeth.
Dusseldorp.	W. Klarenaar, 3 Gebroeders.
Mannheim.	W. Boumeester, Carolina.
Wezel en Ruhrort.	P. J. Balck, Vrouw Rebecca.
Frankfort.	M. Grünewold, Frankfort N°. 15.

AMSTERDAM, 5 November, vertrokken naar:

Wezel en Ruhrort.	A. Balck, Alma.
Frankfort.	F. Proest, Frankfort N°. 10.
Dusseldorp.	J. D. van Duinen, Goede Hoop.
Mannheim.	A. Bauduin, Urania.

Rijnhoogte	ARNHEM, 5 November	5 p.	4	duim.
	KEULEN, 5 〃	4 vt.	4	〃

Advertentiën.

FABRIEK

VAN

GOUDEN BORDUURWERKEN

EN

KERKSIERADEN

VAN

PAULUS SORTORIUS & CIE.

TE AMSTERDAM.

Ons Magazijn is steeds [illegible] gesorteerd in alles wat tot het vak behoord, en door de uitgebreidheid onzer Fabriek zijn wij in staat bestellingen zeer spoedig te kunnen leveren. In **Zilverwerken** hebben wij een zeer schoon assortiment, waarbij eenige schoone **Remonstrancen**; onder deze een Gothische van 82 duim hoog geheel in het vuur verguld. Door rijke Teekeningen, schoone bewerking en solide Stoffen, bevelen onze Borduurwerken zich bijzonder aan.

NB. Twee goede **Bord[illegible]ders** en twee **Leerjongens** kunnen bij ons dadelijk geplaatst worden.

(738)

COCOS-ZEEP.

DEZE ZEEP schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Ct.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard.

De goede echte soort van het **VERKOOPHUIS**, heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het aanvoelen. De nagemaakten gelijken in kleur en aanvoelen veel op eene vetkaars.

Wij verzoeken de Dépôthouders instantelijk hunne Kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

HET PERSISCH INSECTENPOEDER.

Dit Zaad eener bloem uit het Ararat-Gebergte, doodt oogenblikkelijk Weegluizen, Vlooijen, Motten Bladluizen, Mieren en alle andere ongedierten. Wij verkoopen het in zakjes voor 50 Cents.

Brabänders Chocolade Koekjes

met worm-afdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking en worden gaarne door de kinderen genomen.

De Geneesheeren BEIJER, GEERLING, HOPMAN en FAHRMEISTER hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van. Zij kosten 40 Cent het Doosje.

PORTMAN'SCHE POLITOER of **WRIJFWAS** met gebruiksaanwijzing. Het Fleschje 15 Cent.

Het gunstig bekende **SCHUMACHER'S POETSPOEDER**, dat het spoedigst en op de gemakkelijkste wijze het Metaal schoonmaakt, is weder voorhanden.

BRABäNDERS **STIJFSELGLANS** doet het ijzer glad en gemakkelijk over het goed heenloopen en het goed krijgt eenen mooijen glans. Een Zakje kost 13 Cents.

De nieuwe **MINERALE LIJM** is kleurloos, doorschijnend als glas en hecht het gebroken voorwerp, hetzij van Porcelein, Glas, Hout, Marmer, IJzer of ander Metaal zoo stevig aan elkander, dat het eer op eene andere plaats, dan op de gelijmde breken zal. Een Fleschje kost 30 Cents.

Het **VLEKKENWATER** neemt alle mogelijke vetvlekken weg uit Zijden, Wollen en andere Stoffen, zonder de kleuren in het minst te veranderen. Prijs per Flacon 40 Ct., groote Flesch *f* 1.00.

SCHUIJERS. Kleer-, Hoofd-, Tand- en Nagelschuijers, Fluweel- en Hoedenschuijers, Sopha-, Tafel- en Juweelschuijers.

KAMMEN. Alle soorten moderne Opsteekkammen in kleine bevallige modellen, effen en à jour, in schildpad, caoutchouc en hoorn; Friseerkammen, Stofkammen, Zakkammen, Kammen met Schuijer en Spiegel.

Fijne **ODEURS** van DELCROIX, PRICE, DEMARSON, fijne TOILETZEEPEN, sierlijk verpakt en opgemaakt, in de liefelijkste geuren. EAU DES CARMES van MARG. GRASS, EAU DE COLOGNE.

CRÊPES ANGLAIS voor de Impératrice, Rachel, Bandeaux Renversés en andere Kapsels; het paar voor *f* 1 20 en *f* 1.40.

Zeer mooije en voordeelige PARAPLUIES.

VERKOOPHUIS en de bekende Dépôts. (73[illegible])

Eene Weduwe, zonder kinderen, R. K. door het overlijden van haren Echtgenoot, na eene kortstondige echt, buiten bestaan, zoekt eene betrekking als **Huishoudster,** welke betrekking zij ook vroeger eenige jaren heeft vervuld. Reflecterenden gelieve zich met *franco* brieven te adresseren, bij den Boekhandelaar A. H. KOESTAL te Deventer, onder Letter P. (739)

(668) Door G. W. VAN BELLE, te Rotterdam, is uitgegeven en bij alle Boekhandelaren te bekomen:

De Bedelaar. Eene zedekundige schets uit den tegenwoordigen tijd, door A. DEVOILLE, 2 dln. gr. 8° *f* 3.90.

Lord Strafford. Eene Episode uit de laatste jaren der regering van Karel I, Koning van Engeland, door FÉLIX BOGAERTS, gr. 8 . . . . . . *f* 2.10.

Bloemlezing van Nuttige en Aangename Verhalen, voor alle standen, door onderscheidene Vaderlandsche Letterkundigen, 4e Serie, gr. 8° . . . . . *f* 1.60.

Van de Bloemlezing 1e—3e Serie zijn nog eenige Ex. voorhanden. Iedere Serie vormt echter op zich zelve een compleet werk en is dus ook afzonderlijk verkrijgbaar.

AANBESTEDING.

De Commissie voor den Bouw van Roomsch Katholijke Kerken, in de gemeente Haarlemmermeer, is voornemens, onder nadere goedkeuring, op Dingsdag den 23sten November 1858, des voormiddags ten 12 ure, in het Logement *de Geleerde Man*, aan den Straatweg bij Vogelenzang, in het openbaar aan te besteden:

Het Bouwen van twee Kerken met Torens en eene Pastorij.

De Bestekken liggen ter lezing te Leiden, bij KOOREMANS, aan de Hoogewoerdspoort; te 's Hage, in het Zuid-Hollandsche Koffijhuis; te Rotterdam, in het Koffijhuis bij FRIJHOFF; te Haarlem, in de Kroon; te Utrecht, bij DE GROOT, in de Liggende Os; te Arnhem, bij HOLTUS, in het Hôtel Pays-Bas; te Nijmegen, bij de Wed. ARIËNS, in de Geldersche Wagen; te Bennebroek, in de Geleerde Man voornoemd; te Amsterdam, bij A. H. HAANRAADS, Utrechtschestraat, hoek Utrechtsche Dwarsstraat, in de Dom van Utrecht en bij REGGERS, in het Hof van Braband, in de Kalverstraat, alwaar ook de teekeningen kunnen bezigtigd worden en de noodige aanwijzingen te verkrijgen zijn.

De bestekken zijn op *franko* aanvrage tegen *f* 1.— te verkrijgen, te Amsterdam, bij de Boekdrukkers A. ZWEESAARDT EN ZOON, Warmoesstraat, J 67 en te Leyden, bij J. W. VAN LEEUWEN, op de Breedestraat.

(737)

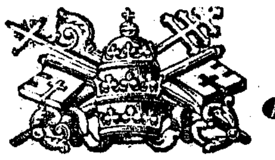

(695)

Voor Inrigtingen

VAN

Opvoeding en Onderwijs.

Bij P. N. VERHOEVEN, Drukker en Boekhandelaar te 's Bosch, zijn uitgegeven en alom te bekomen:

Eerste beginselen van den Land- of Akkerbouw. Eene verzameling van voorschriften uit de nieuwste engelsche, fransche, nederlandsche en belgische landbouwkundige schrijvers, op den vaderlandschen landbouw toegepast. *Voor schoolgebruik.* 2 deeltjes in-12.

I^e deel - 68 bladzijden kompresse druk *f* 0.10.
IIe 〃 - 109 〃 〃 〃 〃 0.15.

Volledig leerboek der Algemeene Geschiedenis, door J. MOELLER, Hoogleeraar der geschiedenis aan de kath. hoogeschool van Leuven. In vijf deelen. Uit het Fransch vertaald onder toezigt van den schrijver. In-12°.

I^e deel - Oude geschiedenis. De Oostersche Volken . . . . *f* 0.75.
IIe deel - Geschiedenis der Grieken . . 〃 1.00.
IIIe 〃 - Geschiedenis der Romeinen en van het gemeenebest Karthago . . . . *f* 1.25.
IVe deel - Geschiedenis der Middeleeuwen, 2 deelen . . . . *f* 2.45.
V^e deel - Nieuwe Geschiedenis, van 't ontstaan van het Protestantismus tot aan de eerste fransche omwenteling (1789). 2 afleveringen. . *f* 1.70.

Met nog eene aflevering zal dit werk kompleet zijn.

Geschiedenis des Ouden en Nieuwen Testaments, voor onderwijzers, meer gevorderde scholieren en huisvaders, van eenige aanmerkingen begeleid door BERNARD OVERBERG, Leeraar aan de Normaalschool. Uit het [illegible]tsch vertaald, derde uitgave, herzien door J. [illegible]ING, Oud-Professor. 2 zware deelen in-1[illegible] bladz.). . *f* 2.00.

[illegible]axis der fransche [illegible] naar de spraakkunst van NOËL EN CHAPSA[illegible]ere taalkundigen, met oefeningen ter vertaling. (Deze Syntaxis kan tevens strekken als een vervolg op de GEMAKKELIJKE OPSTELLEN volgens de spraakkunst van Noël en Chapsal.) Boekdeel in-12. . . . . . . *f* 0.50.

Verhandelingen over het redekundig ontleden, in de fransche [illegible] met voorbeelden en oefeningen. In-12 . . . . *f* 0.10.

Nouveau manuel de pronon[illegible]ation française, à l'usage des maisons d'[illegible]tion; par CH. PIRARD. (Manuel en même temps [illegible]e aux professeurs et aux élèves.) In-12 . . . . *f* 0.40.

Leçons française de Littérature et de Morale, à l'usage des établissements d'instruction; tirées de l'ouvrage de M^r. M. NOËL ET DELAPLACE, d'après l'édition de 184[illegible] de Bruxelles. *Seconde* édition. In-12 . . . . *f* 0.60.

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN ziet het licht:

Over de Tien Geboden van God en de vijf Geboden van de H. Kerk, uit het Duitsch gevolgd, door C. STOLK, Pastoor te Leidschendam. Prijs . . . . 40 Cents.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.